

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

ייצוג המלך באמנות המזרח הקדום - 5897

תאריך עדכון אחרון 30-01-2017

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תולדות האמנות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' טלי אורנן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: tallay.ornan@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום רביעי 12.00-13.00 בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

בשיעור נעסוק בתפישת השלטון ובמסר השלטוני במזרח הקדום, תוך התמקדות בעומד בראש הסדר החברתי - המלך. (במהלך של 3250-500 לפנה"ס בקירוב) באמצעות תיאורים חזותיים נבחן את מבחר הדימויים ששימשו להציג את המלך כגון צייד, מכניע אריות, בונה המקדש, גיבור-על או לוחם, ניצב בפני אלוהיו, מגיש מנחה במהלך פולחן דתי. בהקשר זה נעסוק באמצעים החזותיים ששימשו את אמונת המזרח הקדום, בעיקר המסופוטמית, לשדרוג מעמדו של המלך ונעסוק בסוגיית ההאלהה של המלך במזרח הקדום - הייתה או לא הייתה?

מטרות הקורס:

להפגיש את התלמידים עם מורכבות הצגת המלכים במזרח הקדום ואת השונה בין הנכתב למוצג בתמונה בכל הנוגע למסר המלכותי.

תוצרי למידה

בסימום של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לנתח ולדון לעומק בדימויי המלך במסופוטמיה ובאזורים פוליטיים-תרבותיים אחרים במזרח התיכון הקדום.

דרישות נוכחות (%) :

90

שיטת ההוראה בקורס: הרצאת פרונטליות תוך שיח עם התלמידים ובליווי מצגות

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

*המלך הצייד

*המלך והאריה: הכנעת האריה בידי המלך וסמליותו של האריה

*המלך הלוחם: בראש הצבא, דורך על האויב, מחזיק בקשת

*המלך בפולחן: קרוב לאלים

*'מלך הצדק' - חמורבי מלך בבל

*מלכים ארכיטיפים במסופוטמיה - לוגלבנדה וגלגמש: מקורות כתובים ודימויים חזותיים

*בת-הזוג המלכותית בשלהי האלף ה-3 בדרום מסופוטמיה

*נרם-סין מלך אכד ומלכי השושלת ה-3 של אור: איזה 'סוג' של 'אלים' הם היו?

*המלך כמתווך בין עמו/בני חסותו והאלים

*המלך כאל זוטרי וגורלם של פסלים עתיקים

*המלך, בנם של האל: תמונות וכתובות

*האלה איננה/אשתר והמלך המסופוטמי

*'נישואי הקודש' של המלך והאלה - היה או לא היה?

*מה קרה למלכים לאחר מותם?

*בת הזוג המלכותית: עדויות ממלכת החתים ומערי צפון-סוריה באלף הראשון לפנה"ס
*המלך בשער העיר
*פסלי מלכים ממלכת עמון (מאות 7-8 לפנה"ס)

חומר חובה לקריאה:

Alster, B. 1978, *In defence of the authenticity of A Statue of Gudea*, in J. Flemming ed., *Statues of Gudea: Ancient and Modern*, Copenhagen, 47-59.

Aruz, J. ed. 2003, *Art of the First Cities: The Third Millennium B.C. from the Mediterranean to the Indus*, New York and New Haven, CT.

Bahrani, Z. 2003, *The Graven Image, Representation in Babylonia and Assyria*, Philadelphia.

Bahrani, Z. 2008, *Rituals of War: the Body and Violence in Mesopotamia*, New York.

Barrelet, M. -T., 1974, *La "figure du roi" dans l'iconographie et dans les textes depuis Ur-Nanše jusqu'à la fin de la Ire dynastie de Babylone*, in P. Garelli ed., *Le palais et la royauté, XIXe Rencontre Assyriologique International, Paris 29 juin-2 juillet 1971*, Paris, 27-138.

Bernbeck, R., 2008, *Royal Deification: An Ambiguation Mechanism for the Creation of Courtier Subjectivities.*, in N. Brisch ed., *Religion and Power: Divine Kingship in the Ancient World and Beyond (Oriental Institute Seminars 4)*, Chicago, 157-170.

Braun-Holzinger, E. A. 2007, *Das Herrscherbild in Mesopotamien und Elam spätes 4. bis frühes 2. Jt. v. Chr. (AOAT 342)*, Münster.

Brisch, N. ed. 2008, *Religion and Power: Divine Kingship in the Ancient World and Beyond (Oriental Institute Seminars 4)*, Chicago.

Canby, J. V. 2001, *The "Ur-Nammu" Stela (University Museum Monographs 110)*, Philadelphia.

Cooper, J. S. 1986, *Sumerian and Akkadian Royal Inscriptions, I Presargonic Inscriptions (The American Oriental Society Translation Series I)*, New Haven, CT.

Cooper, J.S. 2008, *Divine Kingship in Mesopotamia: A Fleeting Phenomenon*, in N. Brisch ed., 261-65.

Feldman, M. H. 2010, *Objects Agency? Spatial Perspective, Social Relations, and the Stele of Hammurabi*, in S. R. Steadman and J. C. Ross eds., *Agency and Identity in the Ancient Near East, New Paths Forward*, London and Oakville, 148-165.

-
- Fischer, C. 2002, *Twilight of the Sun-God*, *Iraq* 64, 125–34.
- George A.R. 2011, *The Stele of Nebuchadnezzar II*, in A.R. George (ed.), *Cuneiform Royal Inscriptions and Related Texts in the Schøyen Collection (CUSAS 17)*, 153–169.
- Hansen, D.P. 2002, *Through the Love of Ishtar*. Pp. 91–112, in *Of Pots and Plans*, in L. al-Gailani Werr, J. Curtis, H. Martin, A. MacMahon, J. Oats, J. Reade eds., *Papers on the Archaeology and History of Mesopotamia and Syria presented to David Oates in Honor of his 75th Birthday*, London, 91–112.
- Johansen, F. ed., 1978, *Statues of Gudea: Ancient and Modern*, Copenhagen.
- Machinist, P. 2006, *Kingship and Divinity in Imperial Assyria*, in G. Beckman and T. J. Lewis eds., *Text, Artifact, and Image: Revealing Ancient Israelite Religion*, Providence, 152–188.
- Michalowski, P. 2008, *The Mortal Kings of Ur: A Short Century of Divine Rule in Ancient Mesopotamia*, in N. Brisch ed., 33–45.
- Millard A.R. 1980–1983, *Königssiegel*, *Reallexikon der Assyriologie* 6, 135–140.
- Nadali, D. 2009–2010, *Neo-Assyrian State Seals: An Allegory of Power*, *SAAB* 18: 244.
- Nigro, L. 1998, *Two Steles of Sargon: Iconology and Visual Propaganda at the Beginning of Royal Akkadian Relief*, *Iraq* 60, 85–102.
- Ornan, T. 2005, *Expelling Demons at Nineveh: On the Visibility of Benevolent Demons in the Palaces of Nineveh*, *Iraq* 64 (Part One), 83–92.
- Ornan, T. 2007, *Who is Holding the Lead Rope? The Relief of the Broken Obelisk*, *Iraq* 69, 59–72.
- Ornan, T. 2007a, *The Godlike Semblance of a King: The Case of Sennacherib's Rock Reliefs*, in J. Cheng and M.H. Feldman eds., *Ancient Near Eastern Art in Context: Studies in Honor of Irene J. Winter by her Students*, Leiden and New York, 161–78.
- Ornan, T. 2012a, *The Long Life of a Dead King: A Bronze Statue from Hazor in its Ancient Near Eastern Context*, *BASOR* 366, 1–23.
- Ornan, T. 2012b, *The Role of Gold in Royal Representation: The Case of a Bronze Statue from Hazor*, in R. Matthews and J. Curtis eds., *Proceedings of the 7th International Congress on the Archaeology of the Ancient Near East, 12 April–16 April 2010, the British Museum and UCL, London, vol. 2, Ancient & Modern Issues in Cultural Heritage, Colour & Light in Architecture, Art & Material Culture, Islamic Archaeology*, Wiesbaden, 445–58.

-
- Ornan T. 2014, *A Silent Message: Godlike Kings in Mesopotamian Art*, in B. Brown & M. H. Feldman eds., *Critical Approaches to Ancient Near Eastern Art*, Berlin, 569-593.
- Postgate, N. and M.D. Roaf 1997, *The Shaikhan Relief*, *Al-RĀFIDĀN* 18, 143-56
- Radner K. 2008, *The Delegation of Power Bureau Seals*, *Persika* 12, 481-515.
- Root-Cool, M. 1979, *The King and Kingship in Achaemenid Art: Essays on the Creation of an Iconography of Empire*, Leiden.
- Russell J.M. 1993, *Sennacherib's Lachish Narratives*, in P.J. Holliday ed., *Narrative and Event in Ancient Art*, Cambridge, 55-73.
- Schmandt-Besserat, D., 1993, *Images of Enship*, in M. Frangipane, M. Liverani, P. Matthiae, M. Mellink, M., H. Hauptmann (eds.), *Between the Rivers and Over the Mountains, Archaeological Anatolica et Mesopotamia Alba Palmiere Dedicata*, Rome, 201-219.
- Shaffer, A. and Wasserman, N. 2003, *Iddi(n)-Sin, King of Simurru: A New Rock Relief Inscription and a Reverential Seal*, *ZA* 93: 1-52.
- Stronach, D. 2002, *Icons of Dominions: Review Scenes at Til Barsip and Persepolis*, *Iranica Antiqua* 37, 373-402.
- Suter, C.E. 2000, *Gudea's Temple Buildings: the Representations of an Early Mesopotamian Ruler in Text and Image*, Groningen.
- Suter, C.E. 2010, *Ur III Kings in Images: A Reappraisal*, in H. D. Baker, E. Robson, G. Zolýomi, eds., *Your Praise Is Sweet: A Memorial Volume for Jeremy Black from Students, Colleagues and Friends*, London, 319-349.
- Tigay, J.H. 2003, *Divine Creation of the King in Psalms 2:6*, in I. Eph'al, A. Ben-Tor, P. Machinist eds., *Eretz-Israel* 27, *Hayim and Miriam Tadmor Volume*, Jerusalem, *246-251.
- Weissert, E. 1997, *Royal Hunt and Royal Triumph in a Prism Fragment of Ashurbanipal (82-5-22,2)*, in S. Parpola & R.M. Whiting (eds.), *Assyria 1995, Proceedings of the 10th Anniversary Symposium of the Neo-Assyrian Text Corpus Project Helsinki, September 7-11, 1995*, Helsinki, 339-358.
- Westenholz, J. 2000, *The King, the Emperor, and the Empire: Continuity and Discontinuity of Royal Representation in Text and Image*, in B. Whiting ed., *The Heirs of Assyria, Proceedings of the Opening Symposium of the Assyrian and Babylonian Intellectual Heritage Project Held in Tvärminne, Finland, October 8-11, 1998 (Melammu Symposia I)*, Helsinki, 99-125,

Winter, I.J. 1985, *After the Battle is Over: The Stele of the Vultures and the Beginning of Historical Narrative in the Art of the Ancient Near East*, in H.L. Kessler and M. Shreve Simpson eds., *Pictorial Narrative in Antiquity and the Middle Ages* (Studies in the History of Art 16), Washington, 11-32.

Winter, I.J. 1986, *The King and the Cup: Iconography of the Royal Presentation Scene on the Ur III Seals*. Pp. 253-68, in M. Kelly-Buccellati ed., *Insight through Images: Studies in Honor of Edith Porada* (Bibliotheca Mesopotamia 21), Malibu, 253-268.

Winter, I.J. 1989, *The Body of the Able Ruler: Toward an Understanding of the Statues of Gudea*, in H. Behrens, D. Loding and M.T. Rotheds., *Dumu-E2-Dub-Ba-A: Studies in Honor of Åke W. Sjöberg*, Philadelphia, 573-83.

Winter, I.J. 1996, *Sex, Rhetoric, and the Public Monument*, in N. Boymel Kampen ed., *Sexuality in Ancient Art: Near East, Egypt, Greece, and Italy*, Cambridge, 11-26.

Winter, I.J. 1997, *Art in Empire: The Royal Image and the Dimensions of Assyrian Ideology*, in S. Parpola and R.M. Whiting eds., *Assyria 1995, Proceedings of the 10th Anniversary Symposium of the Neo-Assyrian Text Corpus Project Helsinki, September 7-11, 1995* (The Neo-Assyrian Text Corpus Project), Helsinki, 359-81.

Winter, I.J., 2008, *Touched by the Gods: Visual Evidence for the Divine Status of Rulers in the Ancient Near East*, in N. Brisch ed., 75-101.

חומר לקריאה נוספת:

Barnett R.D. & Falkner M. 1962, *The Sculptures of Aššur-nasir-apli II (883-859 B.C.), Tiglath-Pileser III (745-727 B.C.), Esarhaddon (681-669 B.C.) from the Central and South-West Palaces at Nimrud*, London.

Barnett, R. D., Bleibtreu, E., Turner, G. 1998, *Sculptures from the Southwest Palace of Sennacherib at Nineveh*, London.

Canepa, M. P. 2009, *The Two Eyes of the Earth: Art and Ritual of Kingship Between Rome and Sasanian Iran*, Berkeley.
Charpin, D. 2012, *Hammurabi of Babylon*, London.

George, A.R. 2003, *The Babylonian Gilgamesh Epic: Introduction, Critical Edition and Cuneiform Texts*. Oxford.

Gradel, I. 2002, *Emperor Worship and Roman Religion*, Oxford and New York.

Magen, U. 1986, *Assyrische Königsdarstellungen – Aspekte der Herrschaft, eine Typologie*, Mainz.

Mieroop Van de, M. 2005, *King Hammurabi of Babylon, A Biography*, Oxford.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %

השתתפות 20 %

הגשת עבודה 80 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: